

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Dan. Stalii Regulae Philosophicae explicatae & Orationes
aliquot**

Stahl, Daniel

Jenae, 1662

Regula VII. Qualis causa, talie effectus

urn:nbn:de:bsz:31-102400

æqualia, quòd, etiam si nulli circuli essent, vel etiam eos ducere impossibile esset, triangulus posset habere latera æqualia, cum id triangulo conveniat ex se, & non ex circulo. Sed hæc aliorum iudicio permittimus.

REGULA VII.

Qualis causa, talis effectus.

I. Atqui, inquis, I. causa est principium communicans esse effectui: E. etiam effectus est principium communicans esse effectui, nempe sibi ipsi. II. Causa mundi, nempe Deus, est infinita. E. etiam mundus est infinitus, si qualis causa, talis effectus est. Utròque consequens est absurdum, antecedens verum. Ergò necesse est, Regulam nostram, quâ consequentia fundatur, absurdam esse.

II. Resp. Sensem Regulæ eum esse existimo: *Quicquid predicatur de causâ, predicatur quoque de effectus*, idque verum est, non de eò prædicatò quod est ratio formalis causæ, aut quod convenit causæ secundum rationem formalem, sed de iis, quæ conveniunt ipsi secundum entitatem absolutam, sive secundum rem substratam denominationi causæ: sicut infinitum esse non competit Deo per hoc, quod est causa rerum aliarum, sed absolute per suam naturam. Rationem autem hujus exceptionis hanc do, quod causa & effectus, ut formaliter sumuntur, opponuntur: sed ratio formalis

unius

unius
secund
alteri o
quid re
tum, no
tio for
la non l

III.
causâ n
quidem
essentia
est intel
ejus den
cesse es
causâ p
unde q
rationa
cata ei,
est ratio
tum v. a
est nece
iam, qu
acciden
ob caus
aut. mer
mercato

IV.
effectu
ne quan

unius oppositi, sicut & id, quod competit ipsi secundum rationem formalem, non competit alteri opposito. Atq; hinc manifestum est, quid respondendum sit ad primum argumentum, nempe, communicare esse effectui est ratio formalis causæ, & propterea de eô Regula non loquitur.

III. Porrò Regulam intelligendam esse de causâ non æquivocâ, sed univocâ tantum, & quidem quantum ad prædicata necessaria & essentialia tantum, ex præcedentibus facillè est intelligere. Quum enim causa univoca sit ejusdem speciei atq; essentiæ cum effectû, necesse est, id quod necessariò & essentialiter de causâ prædicatur, etiam de effectû predicari: unde quia pater est causa univoca filii, & est rationalis, capax disciplinæ, quæ sunt prædicata ei, qui pater est, essentialia, etiam filius est rationalis, & capax disciplinæ. Prædicatum v. accidentale, quod causæ convenit, non est necesse effectû convenire, quoniam ea etiam, quæ speciei atq; essentiæ ejusdem sunt, in accidentibus convenire, necesse non est. Hanc ob causam non sequitur: Pater est Doctor aut mercator. E. filius quoque est Doctor aut mercator.

IV. Quoniam autem causa æquivoca cum effectû speciei atq; essentiæ ejusdem non est, ne quantum ad prædicata essentialia quidem

necesse est, talem esse effectum, qualis est causa, idque probat argumentum secundum, quando quidem Deus est causa mundi & quivoca, quum ne ullius quidem rei causa univoca esse possit.

REGULA II.

Si affirmatio est causa affirmationis, etiam negatio est causa negationis, & vice versa si negatio est causa negationis, etiam affirmatio est causa affirmationis.

I. Proponuntur isthaec ab Aristotele I. *Post.* 1. 99. Obstat autem I. Quod affirmatio antecedentis est causa affirmationis consequentis, ut si aliquid est homo, licet inferre, quod sit animal; negatio tamen antecedentis non est causa, cur negetur consequens. Nam ex eo, quod aliquid non est homo, non licet inferre, id non esse animal. II. Obstat, quod, si aliquid non est animal, non respirat, nec tamen propterea, si aliquid est animal, respirat, ut patet in piscibus, & per consequens negatio aliquando est causa negationis, ut nihil omnino affirmatio non sit causa affirmationis.

II. Resp. distinguendo inter causam inferendi & effendi. Causa inferendi, hoc est, id ex quo aliquid per discursum inferitur & colligitur, non semper est causa effendi, h. e. cur illud ipsum sit; quemadmodum constat de effectu, ex quo inferimus causam, & sic est causa

inferre
causam.
causam
causam
ad prin
affirma
firmati
causa in
aliquid
esse ani
animal

III.

lere de
gatam ca
fed po
quid ef
hinc, q
spirat;
non ce
rare. H
mentur

IV.

proxim
est cau
tio que
tatis; si
causa r
ejusdem
jetanus